

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, adresas J.Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius. Tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614.

Lietuvos Respublikos Seimo
Jaunimo ir sporto reikalų komisijai

2021-03-01 Nr. S-32

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto
viceministrui Linui Obcarskui

DĖL ETNOSPORTO ĮTRAUKIMO Į LIETUVOS RESPUBLIKOS SPORTO ĮSTATYMĄ

Etninės kultūros globos taryba (toliau – Taryba) kartu su Lietuvos etnosporto komitetu (toliau – Komitetas) laikosi nuostatos, kad etnosportas (iš kartos į kartą perduodami sportiniai žaidimai ir sporto šakos, kurie atspindi vietos tapatybę ir bendruomenines tradicijas) yra svarbi Lietuvos sporto, o taip pat nematerialiojo kultūros paveldo dalis. Jis gali būti panaudojamas kaip itin efektyvi visuomenės fizinį aktyvumą, sveikatingumą bei sportinį meistriškumą skatinanti forma, o taip pat kaip tautinį (etninį) tapatumą stiprinanti priemonė. Tačiau šiuo metu etnosportas nėra apibrėžtas jokiuose Lietuvos įstatymuose ar kituose teisės aktuose, todėl jis neturi tinkamų sąlygų vystytis ir plėtotis. Didelė problema yra menkas etnosporto galimybių panaudojimas švietimo sistemoje, nesudarytos galimybės perduoti etnosporto žinias jaunajai kartai. Todėl Taryba kartu su Komitetu siūlo etnosportą įtraukti į Lietuvos Respublikos sporto įstatymą (toliau – Sporto įstatymas).

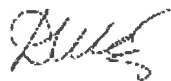
Siūlome tarp kitų Sporto įstatymo 2 straipsnyje pateikiamų sąvokų pateikti ir etnosporto apibrėžimą, nurodyti sąsajas su etnosportu ir kitų sąvokų (fizinis aktyvumas, sporto šaka) apibrėžimuose. Rekomenduojame tarp sporto principų išskirti ir pagarbos etnosporto tradicijoms principą. Siūlome įtvirtinti, kad etnosporto plėtra būtų akcentuojama Nacionaliniame pažangos plane ir kituose sporto politiką apibrėžiančiuose dokumentuose. Siūlome numatyti galimybę Lietuvos sporto taryboje dalyvauti ir etnosporto atstovams. Sporto vietą švietimo sistemoje reglamentuojančiame skyriuje siūlome įterpti nuostatą, kad į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų įgyvendinimą būtų įtraukiami tradiciniai žaidimai ir sporto šakos bei veiklos, supažindinančios su etnosportu kaip aktualia ir

gyvybinga nematerialaus kultūros paveldo dalimi. Finansavimo klausimams skirtame skyriuje siūlome numatyti finansavimą veikloms, skatinančiomis etnosporto plėtrą. Taip pat siūlome Sporto įstatyme suformuoti atskirą VIII skyrių, kuriame būtų išdėstyti etnosporto plėtros principai. Šie ir kiti siūlymai pateikiami priede.

Taryba kartu su Komitetu norėtų siūlymus dėl Sporto įstatymo keitimo pristatyti žodžiu. Todėl siūlome surengti nuotolinį susitikimą.

PRIDEDAMA. Etninės kultūros globos tarybos siūlymai dėl Lietuvos Respublikos sporto įstatymo 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 17 straipsnių papildymo ir papildymo nauju VIII skyriumi, 4 lapai.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

A. Daraškevičienė, +370 682 45 369, el. p. audrone.daraskeviciene@ekgt.lt

Etninės kultūros globos tarybos siūlymai dėl

Lietuvos Respublikos sporto įstatymo 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 17 straipsnių papildymo ir papildymo nauju VIII skyriumi

1. Papildyti 1 straipsnio „Įstatymo paskirtis ir taikymas“ 1 dalį žodžiais „etnosporto plėtros principus“, išdėstant 1 straipsnio 1 dalį taip: „Šis įstatymas nustato sporto principus, sporto sistemą ir jos valdymą, reglamentuoja valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetenciją sporto srityje, reikalavimus fizinio aktyvumo ar aukšto meistriskumo sporto specialistams ir fizinio aktyvumo ar aukšto meistriskumo sporto instruktoriams, sporto organizavimą, asmenų sveikatos tikrinimą, sporto renginių saugumo reikalavimus, sporto finansavimą, antidopingo ir kovos su manipuliavimu aukšto meistriskumo sporto varžybomis politikos įgyvendinimą, valstybės skatinimą už pasiektus aukšto meistriskumo sporto laimėjimus, **etnosporto plėtros principus**“.

2. Papildyti 2 straipsnį „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ nauja dalimi: „**Etnosportas – iš kartos į kartą perduodami sportiniai žaidimai ir sporto šakos, kurie atspindi Lietuvos vietos tapatybę ir bendruomenines tradicijas**“.

3. Papildyti 2 straipsnio 12 dalį žodžiais „(apimant ir etnosportą)“, išdėstant dalį taip: „12. **Fizinis aktyvumas** – asmens fizinė veikla, kuria siekiama stiprinti sveikatą, tobulinti fizines ir psichines savybes bei įgūdžius neturint tikslo pasirengti aukšto meistriskumo sporto varžyboms ir (ar) dalyvauti jose, taip pat veikla šviečiant visuomenę sporto (**apimant ir etnosportą**), fizinio aktyvumo ir jais pasiekiamo sveikatos stiprinimo klausimais.“

4. Papildyti 2 straipsnio 21 dalį sakiniu „Aukšto meistriskumo sporto sričiai taip pat gali būti priskiriamos ir etnosporto šakos“, išdėstant dalį taip: „21. **Sporto šaka** – aukšto meistriskumo sporto sritis, besiskirianti nuo kitų savitomis taisyklėmis, sportinės kovos metodais, technikos ir taktikos veiksmams, inventoriumi bei erdve, kurioje sportuojama. Aukšto meistriskumo sporto sritis taip pat laikoma sporto šaka ne dėl atitikties nurodytiems kriterijams, o dėl istoriškai susiklosčiusių aplinkybių ir (ar) visuotinio šios srities pripažinimo savarankiška sporto šaka. Sporto šakos skirstymą į disciplinas ir rungtis nustato tarptautinė (pasaulio) sporto šakos federacija. **Aukšto meistriskumo sporto sričiai taip pat gali būti priskiriamos ir etnosporto šakos**“.

5. Papildyti 3 straipsnį „Sporto principai“ papildomu 8 punktu: „**8) pagarbos etnosporto tradicijoms; šis principas reiškia, kad valstybė, vertindama etnosportą kaip reikšmingą nematerialiam kultūros paveldo dalį, skatina visuomenės susidomėjimą iš kartos į kartą perduotais ir išsaugotais vietiniais tradiciniais žaidimais, remia jų gaivinimą ir populiarinimą.**“

6. Papildyti 5 straipsnį „Sporto stebėseną“ žodžiais „ už etnosporto pripažinimą nematerialiuoju kultūros paveldu ir jo plėtrą atsakingos institucijos bei organizacijos“, išdėstant straipsnį taip: „Valstybės sporto stebėseną, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintais sporto stebėsenos rodikliais ir jo nustatyta tvarka, vykdo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir (ar) švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliotos įstaigos, taip pat savivaldybių administracijos; stebėseną turi teisę vykdyti ir sporto šakų federacijos, **už etnosporto pripažinimą nematerialiuoju kultūros paveldu ir jo plėtrą atsakingos institucijos bei organizacijos.**”

7. Papildyti 6 straipsnio „Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų kompetencija sporto srityje“ 2 dalį žodžiais „tarp jų ir etnosporto plėtrai“, išdėstant 6 straipsnio 2 dalį taip: „Vyriausybė Nacionaliniame pažangos plane nustato sporto politikos strateginius tikslus ir (arba) pažangos uždavinius ir šiuos uždavinius įgyvendinančias nacionalines plėtros programas, kuriose suplanuojamos priemonės, **tarp jų ir etnosporto plėtrai.**”

8. Papildyti 6 straipsnio 3 dalį sakiniu „Kultūros ministerija dalyvauja formuojant ir įgyvendinant etnosporto srities plėtros politiką“, išdėstant 6 straipsnio 3 dalį taip: „Švietimo, mokslo ir sporto ministerija formuoja valstybės sporto politiką, dalyvauja rengiant Nacionalinį pažangos planą dėl sporto politikos strateginių tikslų ir (arba) pažangos uždavinių nustatymo, rengia sporto politikos pažangos uždavinius įgyvendinančias nacionalines plėtros programas, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jų įgyvendinimą. **Kultūros ministerija dalyvauja formuojant ir įgyvendinant etnosporto srities plėtros politiką.**”

9. Papildyti 7 straipsnio „Nacionalinė sporto taryba ir jos kompetencija“ 3 dalį žodžiais „, Lietuvos etnosporto komiteto atstovai“, išdėstant 7 straipsnio 3 dalį taip: „Nacionalinę sporto tarybą sudaro ir jos nuostatus tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Į Nacionalinę sporto tarybą švietimo, mokslo ir sporto ministro teikimu įtraukiami valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų ir nacionalinių skėtinių nevyriausybinė organizacijų (toliau – skėtinė organizacija), veikiančių sporto politikos srityje, **Lietuvos etnosporto komiteto atstovai.**”

10. Papildyti 8 straipsnio „Savivaldybių institucijų kompetencija sporto srityje“ 2 dalies 3 punktą žodžiais „skatina etnosporto plėtrą“, išdėstant šį punktą taip: „3) vykdo šviečiamąją veiklą, **skatina etnosporto plėtrą**, formuoja savivaldybės teritorijoje gyvenančių žmonių pozityvų požiūrį į sporto reikšmę sveikatai;”

11. Papildyti 9 straipsnio „Organizacijos, plėtojančios fizinį aktyvumą ir aukšto meistriškumo sportą“ 1 dalį žodžiu „etnosporto“, išdėstant 9 straipsnio 1 dalį taip: „Fizinio aktyvumo ir aukšto meistriškumo sporto organizacijos plėtoja Lietuvos Respublikoje olimpinį, paralimpinį, kurčiųjų sporto, specialiosios olimpiados, **etnosporto** ir sporto visiems judėjimus, fizinį aktyvumą, įvairias

sporto šakas, sporto šakų grupes.”

12. Papildyti 9 straipsnio 2 dalį žodžiais „etnosporto pažinimui ir sklaidai”, išdėstant 9 straipsnio 2 dalį taip: „Gali būti steigiami sporto klubai, kurių tikslas – tenkinti interesus sporto srityje, vienyti asmenis fiziniam aktyvumui, sveikai gyvensenai, sporto plėtrai, **etnosporto pažinimui ir sklaidai**, siekti kokybinių ir kiekybinių sporto rezultatų.”

13. Papildyti 12 straipsnį „Sporto organizavimas švietimo sistemoje” nauja 6 dalimi, išdėstant ją taip: „6. Į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų įgyvendinimą įtraukiami tradiciniai žaidimai ir sporto šakos bei veiklos, supažindinančios su etnosportu kaip aktualia ir gyvybinga nematerialaus kultūros paveldo dalimi.”

14. Papildyti 17 straipsnio „Sporto projektų finansavimas” 1 dalį nauju 6 punktu, išdėstant jį taip: „6) **veiklomis, skatinančiomis etnosporto plėtrą.**”

15. Papildyti 17 straipsnio 7 dalį nauju 5 punktu, išdėstant jį taip: „5) **etnosporto judėjimą Lietuvoje koordinuojančios nevyriausybines organizacijos.**”

16. Papildyti nauju VIII skyriumi „ETNOSPOTO PLĖTROS PRINCIPAI”, išdėstant jį taip:

„VIII skyrius. ETNOSPOTO PLĖTROS PRINCIPAI

27 straipsnis. Etnosporto išsaugojimo ir aktualizavimo nuostatos

1. Etnosporto plėtra Lietuvoje turi atitikti UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo konvencijos nuostatas ir programas, skatinančias kultūrinę įvairovę, kultūrų dialogą ir nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimą siekiant tvaraus visuomenės vystymosi.

2. Užtikrinant etnosporto plėtrą laikomasi nuostatos, jog natūraliai tebesitęsiančios ar atgaivintos etnosporto tradicijos yra svarbios kaip nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo praktika, tautinį (etninį) tapatumą stiprinanti edukacinė priemonė ir fizinį aktyvumą bei aukštą meistriškumą skatinanti sporto veikla.

3. Etnosportu laikytinos ir valstybės biudžeto lėšomis remtinos tos sportinės veiklos, kurios atitinka nustatytus kriterijus.

4. Etnosporto plėtra užsiimti ir į tikslinį finansavimą pretenduoti gali tos institucijos ir organizacijos, kurios atitinka nustatytus kriterijus ir yra akredituotos pagal nustatytą tvarką.

28 straipsnis. Etnosporto plėtros taryba

1. Etnosporto plėtros taryba yra kolegiali patariamoji, ekspertinė visuomeniniais pagrindais veikianti institucija, sudaroma 5-erių metų kadencijai iš ne mažiau kaip 5 asmenų,

pasižyminčių kompetencija etnosporto srityje. Etnosporto plėtros taryba veikia pagal Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos patvirtintus Etnosporto plėtros tarybos nuostatus, parengtus bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Etninės kultūros globos taryba ir Lietuvos etnosporto komitetu.

2. Etnosporto plėtros tarybos pagrindinės funkcijos:

- 1) nustato etnosporto veiklų vertinimo kriterijus;**
- 2) pagal nustatytus kriterijus vertina ir akredituoja etnosporto veiklas, jas įgyvendinančias institucijas ir organizacijas;**
- 3) sudaro etnosporto klasifikatorių;**
- 4) tvirtina prioritetinių etnosporto veiklų ir jas įgyvendinančių organizacijų sąrašus;**
- 5) inicijuoja etnosporto plėtros gairių parengimą;**
- 6) teikia siūlymus valstybės institucijoms ir nevyriausybinėms organizacijoms dėl etnosporto plėtros;**
- 7) atlieka kitas Etnosporto plėtros tarybos nuostatuose numatytas funkcijas.**

29 straipsnis. Etnosporto plėtros gairės

Etnosporto plėtros gairėse nustatomi etnosporto plėtros uždaviniai ir jų įgyvendinimo priemonės. Etnosporto plėtros gairės tvirtinamos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu.